06/10/2026

Χαιρετισμός του Γέροντος Χαλκηδόνος Εμμανουήλ στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο για την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Στα πλαίσια του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου με θέμα «Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας (2016-2026): Αποτίμησις καί Προοπτικαί», μίλησε απευθύνοντας χαιρετισμό εκ μέρους της οργανωτικής επιτροπής.

Αναλυτικά ο χαιρετισμός:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Μακαριώτατε,

Αγαπητοί σύνεδροι,

Δέκα ἔτη. Τόσα συνεπληρώθησαν τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ἀπὸ τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν, Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ 2016, οἱ Προκαθήμενοι καὶ αἱ ἀντιπροσωπεῖαι δέκα Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, συνηγμένοι περὶ τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, ἤρχισαν διὰ τῆς Θείας Λειτουργίας τὰς ἐργασίας τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἠκολούθησαν αἱ συνεδρίαι εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀκαδημίαν Κρήτης, εἰς τὸ Κολυμπάρι, ὅπου τὰ κείμενα συνεζητήθησαν, ἐτροποποιήθησαν εἰς ὡρισμένα σημεῖα καὶ ἐνεκρίθησαν. Διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας μία δεκαετία εἶναι ἐλάχιστος χρόνος. Ἀρκεῖ, πάντως, διὰ νὰ ἴδωμεν τί ἐρρίζωσε καὶ τί ἀναμένει ἀκόμη.

Ἡ Σύνοδος τῆς Κρήτης ἔχει μακρὰν προϊστορίαν, μακροτέραν ἀπὸ ὅσην συνήθως ἐνθυμούμεθα. Ἡ Α΄ Πανορθόδοξος Διάσκεψις τῆς Ῥόδου, τὴν ὁποίαν συνεκάλεσε τὸ 1961 ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, κατήρτισε τὸν κατάλογον τῶν θεμάτων, ἡ Α΄ Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις, τὸ 1976 εἰς τὸ Σαμπεζὺ τῆς Γενεύης, τὸν περιώρισεν εἰς δέκα. Ἀπὸ τότε ἤρχισεν ἡ βραδεῖα, ὑπομονητικὴ καὶ συχνὰ ἀχάριστος ἐργασία τῆς Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν Προσυνοδικῶν Διασκέψεων, μὲ διακοπὰς αἱ ὁποῖαι διήρκεσαν ἔτη. Κείμενα ἐγράφοντο καὶ ἐπανεγράφοντο, παρέμενον εἰς ἀναμονὴν καὶ ἐτύγχανον ἐκ νέου ἐπεξεργασίας ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους, εἰς ἄλλας ἐποχάς. Πολλοὶ ἐκ τῶν τότε κοπιασάντων δὲν ἠξιώθησαν νὰ ἴδουν τὴν ὁλοκλήρωσιν, καὶ τοὺς μνημονεύομεν σήμερον μὲ εὐγνωμοσύνην. Μεταξὺ αὐτῶν, εἰς θέσιν ἰδιαιτέραν, ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης, τοῦ ὁποίου τὴν συμβολὴν εἰς τὴν προετοιμασίαν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς Συνόδου θὰ μᾶς παρουσιάσῃ, ἤδη εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος κ. Μάξιμος.

Τὸ τελευταῖον τμῆμα τῆς πορείας, ἴσως καὶ τὸ δυσκολώτερον, συνεδέθη μὲ τὸ ὄνομά Σας, Παναγιώτατε. Εἰς τὴν Σύναξιν τῶν Προκαθημένων, εἰς τὸ Φανάριον, τὸν Μάρτιον τοῦ 2014, ἀπεφασίσθη νὰ συγκληθῇ ἡ Σύνοδος ἐντὸς τοῦ 2016. Εἰς τὴν Σύναξιν τοῦ Σαμπεζύ, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 2016, ὡρίσθη ἡ Κρήτη ὡς τόπος διεξαγωγῆς της καὶ ἐνεκρίθη ὁ Κανονισμὸς Ὀργανώσεως καὶ Λειτουργίας της. Αὐτὰ μαρτυροῦν αἱ ἡμερομηνίαι. Ὄπισθεν αὐτῶν, ὅμως, εὑρίσκονται αἱ ἐπαφαὶ μὲ τὰς ἀδελφὰς Ἐκκλησίας, αἱ ἐπιστολαί, αἱ ἐπισκέψεις, ἡ ἐπιμονὴ καὶ ἡ ὑπομονή – πρὸ πάντων ἡ ὑπομονή – ἡ ὁποία ἀπῃτήθη, ὥστε νὰ μὴ παραμείνῃ καὶ αὐτὴν τὴν

φοράν ἡ προσυνοδικὴ πορεία ἡμιτελής.

Δὲν θὰ τὸ ἀποσιωπήσωμεν: αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Ῥωσίας, τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Γεωργίας, ὀλίγον πρὸ τῆς συγκλήσεως, δὲν μετεῖχον. Αὐτὸ προεκάλεσε πόνον. Ἐξακολουθεῖ νὰ πονῇ. Ἡ Σύνοδος ὅμως συνῆλθεν, ὡλοκλήρωσε τὸ ἔργον της καὶ ἀπηύθυνε τὰς ἀποφάσεις της εἰς τὸ σύνολον τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, ἐπομένως καὶ πρὸς ὅσους ἀπουσίαζον.

Θὰ ἠδύνατο ἡ ἐπέτειος νὰ τιμηθῇ μὲ μίαν δοξολογίαν καὶ ἓν μήνυμα, ὅπως συνηθίζεται. Ἠθελήσαμεν κάτι περισσότερον κοπιῶδες. Νὰ μελετηθοῦν ἐκ νέου, δηλαδή, τὰ συνοδικὰ κείμενα μὲ τὴν πεῖραν τῆς δεκαετίας ἡ ὁποία ἐμεσολάβησε, νὰ διαπιστωθῇ τί ἐξ αὐτῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τί παρέμεινε, πρὸς τὸ παρόν, εἰς τὸ χαρτί. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡ θεολογία ὀνομάζει πρόσληψιν μιᾶς Συνόδου δὲν ἐπιβάλλεται δι᾽ ἀποφάσεων, συντελεῖται βραδέως, ἐντὸς τοῦ πληρώματος, συχνὰ χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτόν. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν προσεχῶν ἡμερῶν ἀκολουθεῖ, κατὰ τὴν σειράν των, τὰ ἴδια τὰ κείμενα: τὴν Ἐγκύκλιον καὶ τὸ Μήνυμα, τὴν Ὀρθόδοξον Διασποράν, τὸ Αὐτόνομον καὶ τὸν τρόπον ἀνακηρύξεώς του, τὰς σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον, τὸ μυστήριον τοῦ γάμου καὶ τὰ κωλύματά του, τὴν σπουδαιότητα τῆς νηστείας καὶ τὴν τήρησίν της σήμερον, τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Μία συνεδρία ἀφιεροῦται καὶ εἰς τὸ κείμενον «Ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς», περὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἤθους τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη τὸ 2020 μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τὴν Πέμπτην, εἰς τὴν στρογγύλην τράπεζαν, θὰ ἐπιχειρήσωμεν μίαν πρώτην ἀποτίμησιν. Πρώτην, ὑπογραμμίζει ἡ ἐλαχιστότης μου, διότι δὲν θὰ εἶναι ἡ τελευταία.

Ἐπιτρέψατε εἰς τὴν ἐλαχιστότητά μου, εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, νὰ ἐκφράσῃ ὡρισμένας εὐχαριστίας. Πρῶτον πρὸς τοὺς ὁμιλητὰς καὶ τοὺς προέδρους τῶν συνεδριῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπεδέχθησαν προθύμως τὴν πρόσκλησίν μας καὶ ἔφεραν ἐδῶ τὸν μόχθον των, ὡρισμένοι ἀπὸ πολὺ μακράν, ἄλλοι εἰς τὴν ἑλληνικήν, ἄλλοι εἰς τὴν γαλλικὴν ἢ τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν – ὥστε τὸ Συνέδριόν μας νὰ ὁμιλῇ, ὅπως ἁρμόζει εἰς μίαν Σύνοδον ἡ ὁποία ἤρχισε κατὰ τὴν Πεντηκοστήν, περισσοτέρας τῆς μιᾶς γλώσσας. Πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἀπὸ ἄλλας Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων ἡ παρουσία ἔχει ἰδιαιτέραν βαρύτητα, καθὼς ἓν ἐκ τῶν κειμένων τῆς Κρήτης ἀφορᾷ ἀκριβῶς εἰς τὰς σχέσεις μας μὲ αὐτούς. Καὶ πρὸς ὅλους ἐσᾶς, κληρικοὺς καὶ λαϊκούς, μοναχοὺς καὶ μοναχάς, θεολόγους καὶ ἀκαδημαϊκούς, οἱ ὁποῖοι ἀφιερώνετε τέσσαρας ἡμέρας εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτήν.

Ὀφείλομεν ἀκόμη πολλὰ εἰς τοὺς χορηγοὺς καὶ τοὺς ὑποστηρικτὰς τοῦ Συνεδρίου. Τὴν γενναιοδωρίαν των, ἡ ὁποία κατέστησε ἐφικτὰ ὅλα ὅσα θὰ ἀκολουθήσουν, δὲν

τὴν θεωροῦμεν αὐτονόητον καὶ δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ περιορισθῇ ἡ ἀναγνώρισίς της εἰς μίαν τυπικὴν ἀναφοράν. Εὐχαριστοῦμεν ἐπίσης τὰ μέλη τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εἰργάσθησαν ἀθορύβως διὰ τὴν προετοιμασίαν.

Παναγιώτατε,

Ἡ πρώτη σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, διετύπωσε τὴν ἀπόφασίν της μὲ λόγους οἱ ὁποῖοι ἔγιναν ἔκτοτε μέτρον διὰ κάθε συνοδικὴν πρᾶξιν: «Ἔδοξε γὰρ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν» (Πράξ. 15, 28). Τὸ Πνεῦμα προηγεῖται, ἀκολουθοῦμεν ἡμεῖς. Αὐτὴν τὴν σειρὰν ὑπηρετήσατε ὡς Πρόεδρος τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, τὴν ὁποίαν συνεκαλέσατε καὶ διηυθύνατε μὲ τὴν εὐθύνην τοῦ Πρωτοθρόνου τῆς Ὀρθοδοξίας. Εἰς τὸ κοντάκιον τῆς Πεντηκοστῆς ψάλλεται ὅτι ὁ Ὕψιστος, ὅταν διεμέρισε τὰς γλώσσας τοῦ πυρός, «εἰς ἑνότητα πάντας ἐκάλεσε». Ἐκάλεσε. Ἡ κλῆσις ἐκείνη δὲν ἔχει παλαιωθῇ, καὶ δέκα ἔτη μετὰ τὴν Κρήτην ἀπευθύνεται καὶ πρὸς ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι συνήχθημεν ἐδῶ.

Μὲ τὴν σκέψιν αὐτὴν καὶ μὲ βαθὺν σεβασμόν, παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα νὰ κηρύξῃ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου καὶ νὰ μᾶς ἀπευθύνῃ τὸν ἐναρκτήριον λόγον Της.

Φωτό: Νίκος Παπαχρήστου